

Seksuaalinen häirintä — keskustelun pohjaksi

TAVOITE: Lisätä tietoa seksuaalisesta häirinnästä ja seksuaali väkivallasta

TARVIKKEET: muistiinpanovälineet, tila jossa voi työskennellä pienryhmissä, taulu/projekti

ARVIOITU AIKA: 1–1,5h

Seksuaalinen häirintä ja väkivalta ovat saaneet viime vuosina enemmän huomiota ja aiheesta on myös tilastotietoa aikaisempaa enemmän saatavilla. On erittäin tärkeää keskustella aiheesta paikallisella tasolla sekä työstää toimenpiteitä väkivallan ehkäisemiseksi.

Keskustelupohja on tarkoitettu käytettäväksi koulun henkilökunnan kesken, oppilashuoltoryhmissä, oppilaiden kanssa, vanhempainloissa tai tasa-arvotyöryhmissä. Ota oppilaat mukaan keskusteluun aina kun mahdollista, jotta heidän näkökulmansa tulevat huomioituksi.

1. Esitlee uusimman kouluterveyskyselyn tulokset

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) tekee säännöllisesti kansallisen terveyskyselyn, johon vastaavat kaikki Suomen kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaiset. Näiden tulosten avulla voidaan seurata koulujen tilannetta ja hyvinvoinnin kehitystä. Terveyskyselyn koulukohtaisia tuloksia on mahdollisuus tilata tai jos koulukohtaisia tuloksia ei ole saatavilla, voi hyvin esitellä koko Suomen tai tietyn alueen tuloksia. Käytä viimeisimpiä tuloksia. Tässä alustuksessa on käytetty vuoden 2021 tuloksia.

Vuodesta 2010 alkaen kyselyssä on ollut kysymyksiä myös sukupuolisesta häirinnästä ja seksuaaliväkivallasta. Vuoden 2021 kouluterveyskyselyn mukaan 7 % kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisista tytöistä ja 4 % pojista ovat kokeneet seksuaalista häirintää koulussa. Samanikäisistä tytöistä 13 % ja pojista 5 % on kokenut seksuaaliväkivaltaa. Eniten seksuaalista häirintää kohdataan puhelimesta tai internetissä, 42 % kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisista tytöistä ja 9 % pojista raportoivat kokeneensa seksuaalista häirintää puhelimesta tai internetissä.

THL:n mukaan vammaiset nuoret ja sateenkaarinnuoret ovat erityisessä riskissä joutua väkivallan uhreiksi¹. Voit halutessasi täydentää tilastoja mahdollisilla kyselytuloksilla omasta koulustasi. Tilannetta voi tutkia 1–7 vuosikurssien oppilaiden osalta lisäämällä vastaavia kysymyksiä esimerkiksi oman koulun kouluviihtyvyyttä kartoittavaan kyselyyn.

2. Keskustelu pienryhmissä

- Millaisia ajatuksia nämä tulokset herättävät?

1 THL (2021). Seksuaaliväkivalta. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/vakivallan-ehkaisy/seksuaalivakivalta>

3. Kokoa yhteen ryhmien keskustelut

Käykää läpi pienryhmissä keskusteltuja asioita koko ryhmän kesken. Miettikää, miten sukupuoliseen häirintään voi puuttua tai miten sitä voidaan ennaltaehkäistä. Voitte miettiä esimerkiksi seuraavia kysymyksiä:

- Pitääkö koulun viihtyvyyksensä liittää kysymyksiä sukupuolisesta häirinnästä ja seksuaaliväkivallasta?
- Miten seksiin ja seksuaalisuuteen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista voisi levittää tietoa?
- Miten keskustelemme aiheesta oppilaiden kanssa?
- Onko kouluhenkilökunnalla yhteinen julkinen toimintatapa seksistisiin haukkumasanoihin puuttumiseen?

4. Tehkää päätöksiä ja laatikaa suunnitelma

Keskustelun puheenjohtajan tai rehtorin tulee tehdä yhteenveto käydyistä keskusteluista ja ehdotuksista, minkä jälkeen tehdään päätös toimien etenemisestä. Erityisesti oppilaiden kanssa työskenneltäessä on tärkeää, että tehdään selväksi, miten prosessissa edetään. Näin myös varmistetaan, että oppilaat pääsevät vaikuttamaan toimintatapojen muokkautumiseen ja tulevat kuulluiksi.